

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 75 0 П 040189 22 Рев 2
Бања Лука, 07.02.2023. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Биљане Томић као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Тање Бундало као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Н.Т. из Ш., заступан по Ђ.Ш., адвокату из Б. Л., против тужене ПЗ Г.Р. из Р., заступана по М.Б., адвокату из Б.Л., ради исплате дуга, одлучујући о ревизији тужене против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 75 0 П 040189 21 Гж 3 од 13.7.2021. године, на сједници одржаној 07.02.2023. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се усваја и обје нижестепене пресуде преиначавају тако што се тужбени захтјев одбија те тужитељ обавезује да туженој накнади парничне трошкове у износу од 13.330,00 КМ, а захтјев тужитеља за накнаду парничних трошкова се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Мркоњић Граду број 75 0 П 040189 19 П 2 од 09.10.2020. године обавезана је тужена да исплати тужитељу износ од 76.419,15 КМ са каматом од утужења до исплате и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 4.855,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 75 0 П 040189 21 Гж 3 од 13.7.2021. године жалба тужене је одбијена и првостепена пресуда потврђена те тужена обавезана да тужитељу накнади и трошкове жалбеног поступка у износу од 875,00 КМ.

Благовременом ревизијом тужена побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се обје нижестепене пресуде преиначе тако да се тужбени захтјев одбије.

У одговору на ревизију тужитељ истиче да је ревизија неблаговремена, недозвољена и неоснована па предлаже да се иста одбаци или одбије.

Ревизија је основана.

Као прво, ваља истаћи да је предметна ревизија благовремена обзиром да је иста предата пошти препорученом пошљицом 27.9.2021. године (последњи

дан рока за изјављивање овог правног лијека), а у суду је запримљена наредног дана, па је неоснована тврдња из одговора на ревизију да је тужена пропустила законски рок за изјављивање ревизије.

Предмет спора је тужбени захтјев да се тужена обавезе на исплату 76.419,15 КМ са законском затезном каматом, коју обавезу тужитељ изводи из уговора о цесији закљученог између њега и трећег лица као цедента.

Наконведеног поступка и резултата изведених доказа нижестепени судови су нашли утврђеним: да је дана 03.12.2012. године тужена као наручилац са фирмом К.р. д.о.о. Д. као извођачем закључила уговор о извођењу радова на изградњи пословног објекта у Д.; да је тим уговором предвиђено да ће тужена вршити плаћање радова по мјесечним ситуацијама и да ће се коначном ситуацијом вриједност радова умањити за 5%; да, према изводу отворених ставки од 03.12.2014. године те налазу и мишљењу финансијског вјештака, тужена на име цијене радова дугује фирми К.р. д.о.о. Д. 76.419,15 КМ; да је дана 01.6.2015. године између тужитеља и К.р. д.о.о. Д. закључен уговор о цесији којим је наведено предузеће уступило тужитељу своје потраживање према туженој по основу уговора о извођењу радова из 2012. године.

Нижестепени судови су усвојили тужбени захтјев тужитеља, нашавши да је исти доказао основ и висину свог потраживања према туженој те да је предметни уговор о цесији правно ваљан јер га је потписало овлаштено лице (директор) фирме К.р. д.о.о. Д. те да тужена није доказала да је у вријеме закључења овог уговора над том фирмом био отворен ликвидациони поступак.

Правни ставови изражени у нижестепеним пресудама, по оцјени овога суда, не могу се прихватити као правилни.

У смислу члана 436. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), повјерилац може уговором склопљеним са трећим лицем на њега пренијети своје потраживање, изузев оног чији је пренос забрањен законом или које је везано за личност повјериоца или које се по својој природи противи преношењу на другога. Преносом потраживања положај дужника се не мијења, осим што своју обавезу умјесто повјериоцу мора извршити ономе на кога је потраживање пренесено. За закључење уговора о цесији није потребна сагласност дужника већ је само ранији повјерилац дужан истога обавијестити о преносу потраживања. Дакле, уговором о цесији односно уступању потраживања се врши промјена повјериоца кроз пренос постојећег потраживања од садашњег повјериоца на друго лице, како би оно постало нови повјерилац, док дужник и потраживање остају и даље исти (чл. 436. – 443. ЗОО).

Није спорно да су дана 01.6.2015. године тужитељ и К.р. д.о.о. Д. закључили уговор о цесији и да је тужена о томе обавијештена 03.6.2015. године. Овим уговором је К.р. д.о.о. Д. као цедент уступио тужитељу као цесионару своје потраживање према туженој као цезусу у износу од 76.419.15 КМ, које се односи на неплаћене радове са припадајућом каматом и измаклом добити.

Тужена је оспорила ваљаност наведеног уговора, тврдећи да је закључен у вријеме када је над К.р. д.о.о. Д. био отворен ликвидациони поступак.

Унаточ томе што тужитељ није оспорио да је над фирмом К.р. д.о.о. Д. био отворен ликвидациони поступак и што списи овог предмета садрже више докумената из којих произилази да је ликвидациони поступак над тим предузећем вођен од 21.3.2014. до 08.6.2015. године, када је обустављен, другостепени суд сматра да тужена није доказала ову чињеницу, позивајући се при томе на службену забиљешку Општинског суда у Ливну издату 18.5.2017. године. Међутим, другостепени суд је погрешно тумачио садржај ове исправе јер из ње само произилази да је у изводу из регистра дошло до техничке грешке у називу поменуте фирме (умјесто назива К.р., погрешно је уписан назив К.р.), док су сви остали подаци из извода тачни.

У сваком случају, судови су дужни поступити у складу са чланом 7. став 3. у вези са чланом 3. став 2. Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП) тј. и по службеној дужности провјерити напријед наведену битну чињеницу од које зависи правна ваљаност спорног уговора о цесији. Ово из разлога што судови морају водити рачуна о свим располагањима странака која су у супротности са принудним прописима јер су дужни да спријече кршење тих прописа.

Сходно одредби члана 16. Закона о ликвидационом поступку (“Службени гласник Републике Српске” број 64/02), у ликвидационом поступку се сходно примјењују одредбе које прописују поступак стечаја. У смислу чл. 55. и 56. Закона о стечајном поступку (“Службени гласник Републике Српске” број 26/10 - Пречишћени текст, даље: ЗСП), који је био на снази у вријеме отварања ликвидационог поступка над К.р. д.о.о. Д., отварањем стечајног поступка права стечајног дужника да располаже имовином прелазе на стечајног управника па немају правно дејство располагања стечајног дужника која су учињена након отварања стечајног поступка над њим. Ове одредбе се сходно примјењују и у односу на ликвидационог дужника. Како је спорни уговор о цесији закључен у току трајања поступка ликвидације над К.р. д.о.о. Д., а исти је у име тог предузећа потписала супруга тужитеља у својству директора (а не у својству ликвидационог управника), то је исти ништав јер је супротан горе наведеним принудним прописима (члан 103. ЗОО). Осим тога, потраживање је уступљено тужитељу који је супруг директора предузећа и који као такав има статус повезаног лица у смислу члана 91. ЗСП и члана 34. Закона о привредним друштвима (“Службени гласник Републике Српске” број 127/08 до 82/19, даље: ЗПД), па како тужитељ није доказао да је постојало одобрење за закључење овог уговора, исти је ништав и по одредби члана 35. став 5. ЗПД.

Имајући у виду чињенична утврђења нижестепених судова, овај суд је дошао до закључка да је поменути уговор о цесији закључен у намјери да се онемогући да износ спорног потраживања уђе у ликвидациону масу већ да исти уђе у имовину породице оснивача фирме К.р. д.о.о. Д. Обзиром на недопуштену побуду из које је тај уговор склопљен, уговор је без правног учинка и према чл. 52. и 53. ЗОО.

Како се потраживање тужитеља темељи на ништавом уговору и како тужитељ на основу тог уговора није могао стећи било какво право, нижестепени судови су погрешно примијенили материјално право када су усвојили његов тужбени захтјев.

На основу свега изложеног одлучено је као у изреци, примјеном одредбе члана 250. став 1. ЗПП.

Будући да су нижестепене пресуде преиначене, преиначена је и одлука о трошковима поступка (члан 397. став 2. ЗПП). Као странци која је успјела у спору, туженој су досуђени трошкови у цјелокупном износу (члан 386. став 1. ЗПП), а исти се односе на састав одговора на тужбу и заступање тужене на 7 рочишта у укупном износу од 6.605,00 КМ, сходно трошковнику тужене који је сачињен у складу са Тарифним бројевима 2. и 12. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник Републике Српске” број 68/05), трошкове вјештачења у износу од 100,00 КМ, трошкове на име састава жалбе и ревизије у износу од по 1.312,50 КМ те трошкове таксе на жалбу и ревизију у износу од по 2.000,00 КМ, што свеукупно износи 13.330,00 КМ.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић